

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius, tel. +370 5 239 1001,
El. paštas zum@zum.lt, <http://www.zum.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188675190

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

_____ Nr. _____
I _____ Nr. _____

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KOOPERATINIŲ BENDROVIŲ (KOOPERATYVŲ)
ĮSTATYMO NR. I-164 PIRMOJO SKIRSNIO, 8, 10, 11, 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 8¹, 13¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO
PAKARTOTINIO TEIKIMO**

Žemės ūkio ministerija teikia patikslintą Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 pirmojo skirsnio, 8, 10, 11, 17 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8¹, 13¹ straipsniais įstatymo projektą (toliau – Projektas). Pateikiame apibendrintą informaciją apie Projektu sprendžiamas problemas, siūlomas problemų sprendimo priemones, priemonių kaštus ir naudą visuomenei:

I. Sprendžiama problema	<p>Projektu norima spręsti kooperatinių bendrovių narių susietumo problemą, kai didžioji dalis šių narių yra susiję tarpusavyje giminystės ar verslo ryšiais. Neribojant narių susietumo kyla rizika kooperatinių bendrovių, kurias sudaro didelė dalis susijusių asmenų, steigimuisi. Tokios kooperatinės bendrovės gali manipuliuoti narių skaičiumi, kai vienas šeimos ar kitų susijusių asmenų ūkis padalijamas į kelis atskirus mažesnius ūkius ir taip pasiekiamas minimalus kooperatinės bendrovės narių skaičiaus kriterijus. Remiantis turima informacija, šiuo metu 14 iš 60 pripažintų žemės ūkio kooperatinių bendrovių galimai neatitiktų numatomo susietumo kriterijaus. Šiose kooperatinėse bendrovėse galimai susijusių asmenų yra nuo 44 iki 100 procentų. Minėtas kooperatines bendroves sudaro nariai, kurių didelė dalis yra galimai susiję giminystės ar verslo ryšiais. Keletą kooperatinių bendrovių sudaro nariai juridiniai asmenys, kurie priklauso tos pačios kooperatinės bendrovės nariams fiziniams asmenims.</p> <p>Projektu taip pat siekiama spręsti kooperatinių bendrovių investicijų pritraukimo problemą, pasireiškiančią tuo, kad kooperatinės bendrovės negali turėti narių, kurie pasirinktinai galėtų nevykdyti apyvartos, o tik atlikti investiciją į kooperatinę bendrovę. Galimybės kooperatinėms bendrovėms turėti narius, kurie galėtų pasirinktinai nevykdyti apyvartos su kooperatine bendrove ir dalyvauti bendrovės veikloje tik investuojant, galėtų praplėsti potencialių narių pritraukimą, kuris savo ruožtu praplėstų kooperatinės</p>
-------------------------	---

	<p>bendrovės investicijų pritraukimo galimybes.</p> <p>Projektu norima efektyvinti kooperatinių bendrovių pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis kriterijus siekiant patikimiau užtikrinti, kad pripažinimą gavusios kooperatinės bendrovės tikrai atitinka pagrindinius kooperacijos principus. Siekiama, kad pripažintos žemės ūkio kooperatinės bendrovės didesnę dalį savo pajamų gautų iš žemės ūkio veiklos, o ne parduotų ne žemės ūkio srities prekių ar suteiktų ne žemės ūkio srities paslaugų, taip pat keičiamas pasirenkamasis pripažinimo kriterijus numatant apyvartos tarp nario ir kooperatinės bendrovės skaičiavimą tik iš paslaugų žemės ūkiui.</p> <p>Projektu siekiama numatyti aiškesnį ir proporcingesnį kooperatinės bendrovės nariui grąžintinos jam priskiriamos pelno dalies išmokėjimą, jam pasitraukus iš kooperatinės bendrovės narių metų eigoje.</p> <p>Projektu taip pat atliekama keletas techninių keitimų –pirmojo skirsnio pradžioje esanti nuostata perkeliama į įstatymo 1 straipsnį, įstatyme vartojamos sąvokos 2 straipsnyje išdėstomos abėcėlės tvarka, 2 straipsnis papildomas nuoroda į kitus teisės aktus, reglamentuojančius įstatyme vartojamas sąvokas, suvienodinamas įstatymo 3¹, 3² bei 17 straipsniuose vartojamas „kooperatinių bendrovių“ terminas, pakeičiama kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 17 straipsnio nuostata, reglamentuojanti kooperatinės bendrovės valdybos rinkimą, numatant, kad narių susirinkimas renka valdybą, o ne valdybos narius, atitinkamai įstatymas numato, kad yra renkama stebėtojų taryba, o ne stebėtojų tarybos nariai.</p>
<p>II. Siūlomos priemonės</p>	<p>Įstatymo projektu siūloma:</p> <p>Reglamentuoti kooperatinės bendrovės susijusių asmenų sąvoką bei numatyti, kad susiję asmenys gali sudaryti ne daugiau nei 40 procentų visų kooperatinės bendrovės narių.</p> <p>Reglamentuoti kooperatinės bendrovės narių investuotojų sąvoką, numatyti jų teises bei pareigas, tapimo nariu investuotoju sąlygas bei kitus su nariais investuotojais susijusius įstatymo keitimus. Iš šiuo metu 60 pripažintų žemės ūkio kooperatinių bendrovių 14 kooperatinių bendrovių (apie 23 proc.) turi 5 narius, kurių 100 proc. privalo vykdyti reikšmingą apyvartą. Per pastaruosius 18 m., kai buvo pradėta suteikti pripažinimus žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis, nebuvo nei vieno atvejo, kad kooperatinė bendrovė būtų praradusi pripažinimą žemės ūkio kooperatine bendrove dėl narių nesugebėjimo atitikti pripažinimo kriterijų nuostatų dėl narių reikšmingos apyvartos vykdymo. 20 kooperatinių bendrovių (apie 33 proc.) turi daugiau nei 30 narių, šioms kooperatinėms bendrovėms narių reikšmingos apyvartos vykdymo reikalavimas nėra aktualus, kadangi absoliuti dauguma tokių kooperatinių bendrovių renkasi trečiąjį pripažinimo</p>

	<p>kriterijų, kuris nenumato narių reikšmingos apyvartos vykdymo reikalavimo. Likusioms 26 (apie 43 proc.) pripažintų žemės ūkio kooperatinių bendrovių, galėtų būti aktualus narių reikšmingos apyvartos vykdymo reikalavimo santykis su kooperatinės bendrovės narių investuotojų maksimaliu leidžiamu procentu nuo visų kooperatinės bendrovės narių, tačiau atsižvelgiant į praktinę patirtį, istorinę pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis perspektyvą bei įvertinus kooperatyvų asociacijų nuomonę dėl siūlomo narių investuotojų reglamentavimo, darytina išvada, kad tai daliai kooperatinių bendrovių, kurios turi mažiau nei 11 narių ir kurios gali turėti tik vieną narį, nevykdantį apyvartos, t. y. narį investuotoją arba narį, kuris nevykdo reikšmingos apyvartos, toks narių investuotojų reglamentavimas nesudarytų neigiamų pasekmių likusių narių gebėjimui įvykdyti reikšmingos apyvartos reikalavimą. Kooperatinės bendrovės, kurios turi daugiau nei 11 narių, galėtų turėti daugiau nei 1 narį, nevykdantį apyvartos, todėl šioms kooperatinėms bendrovėms numatomas reglamentavimas sunkumų sukelti negalėtų. Atsižvelgiant į toliau dėstomus argumentus, manytina, kad numatomas kooperatinių bendrovių narių investuotojų reglamentavimas neturėtų pasekmių ir smulkių, turinčių mažiau nei 11 narių, kooperatinių bendrovių veiklai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 5 narius turinčioms kooperatinėms bendrovėms 100 proc. narių reikšmingos apyvartos reikalavimas nėra sukėlęs problemų, dėl kurių kooperatinės bendrovės būtų praradusios pripažinimą; 2. kooperatinių bendrovių, kurioms narių investuotojų reglamentavimas galėtų sukelti sunkumų, grupės siaurumas – kooperatinės bendrovės, turinčios mažiau nei 11 narių; 3. narių investuotojų priėmimo į kooperatinę bendrovę tvarka, kai dėl narių investuotojų priėmimo sprendžia patys kooperatinės bendrovės nariai, kurie gali įvertinti savo sugebėjimą vykdyti apyvartą su kooperatine bendrove; 4. maža tikimybė, kad smulkios, iki 11 narių turinčios kooperatinės bendrovės galės pritraukti narių investuotojų. Smulkios kooperatinės bendrovės paprastai generuoja mažesnę apyvartą, pagamina mažiau žemės ūkio produktų ir sukuria mažesnę pridėtinę vertę nei stambios kooperatinės bendrovės, kurių plėtrai labiausiai reikia narių investuotojų.
--	---

	<p>Pakeisti privalomą ir pasirenkamąjį pripažinimo kriterijus patikslinant, kokių prekių ar paslaugų apyvarta skaičiuojama kaip kooperatinės bendrovės apyvarta su nariais.</p> <p>Numatyti, kad kooperatinės bendrovės nariui pasitraukus iš kooperatinės bendrovės veiklos metų eigoje, nariui būtų grąžinamas priklausantis pajinis įnašas bei išmoka už tais metais, kai baigėsi narystė kooperatinėje bendrovėje, kooperatinės bendrovės gautą pelną, kuri būtų proporcinga nario vykdytos veiklos kooperatinėje bendrovėje dienų skaičiui, tais metais, kuriais nutrūko jo narystė, arba leisti kooperatinei bendrovei išskaičiuoti atitinkamą proporcingą dalį iš nario pajinio įnašo, jei metais, kuriais baigėsi narystė kooperatinėje bendrovėje, kooperatinė bendrovė patyrė nuostolių.</p>
III. Priemonių kaštai	Priimtam Įstatymo projektui įgyvendinti valstybės biudžeto lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Projektas praplės kooperatinių bendrovių investicijų pritraukimo galimybes, užkardys potencialius piktnaudžiavimo kooperatinių bendrovių pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis atvejus.

Priėmus Projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Atliktas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“.

Projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

Projektas 2023 m. lapkričio 6 d. teiktas pastaboms Teisės aktų informacinėje sistemoje (reg. Nr. 23-15812, Nr. 23-15813) Teisingumo ministerijai, Finansų ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Aplinkos ministerijai, valstybės įmonei Žemės ūkio duomenų centrui, VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūrai.

Tarpinstitucinio pasitarimo metu, kuris vyko 2023 m. gruodžio 11 d. (protokolo Nr. 8D-568 (5.50 E)) ir kuriame dalyvavo Teisingumo ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, kooperatinių bendrovių asociacijų atstovai, kurie teikė projektui pastabas, bei kitų institucijų

atstovai, pristatytas įstatymo projektas, kuris buvo pakoreguotas atsižvelgus į gautas pastabas. Visų suinteresuotų asmenų gautos pastabos suderintos po tarpinstitucinio pasitarimo darbo tvarka.

Projektas 2023 m. gruodžio 20 d. teiktas Teisės aktų informacinėje sistemoje (reg. Nr. 23-15812(2), Nr. 23-15813(2)) Vyriausybei. Pastabas pateikė Vyriausybės Ekonomikos politikos grupė bei Teisės grupė.

Projektas svarstytas Vyriausybės organizuotame tarpinstituciniame pasitarime 2024 m. sausio 16 d. (TAP-23-1842) (23-15812(2)). Į visas posėdžio metu išsakytas pastabas atsižvelgta.

Tarpinstitucinio pasitarimo metu, kuris vyko 2024 m. sausio 22 d. (protokolo Nr. 8D-26 (5.50 E)) ir kuriame dalyvavo Teisingumo ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, kooperatinių bendrovių asociacijų bei kitų institucijų atstovai, pristatytas įstatymo projektas, kuris buvo pakoreguotas atsižvelgus į Vyriausybės Ekonomikos politikos grupės bei Teisės grupės gautas pastabas.

Atsižvelgta į Ekonomikos ir inovacijų bei Teisingumo ministerijų atstovų pastabą dėl įstatymo projektu keičiamų įstatymo 16¹ bei 17 straipsnių pakeitimo tikslingumo ir proporcingumo, nuspręsta projekto siūlymus dėl minėtų straipsnių keitimo atsiimti.

Pažymėtina, kad Projektas darbo tvarka suderintas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Ekonomikos politikos ir Teisės grupėmis.

Projekto nuostatos apsvarstytos darbo grupėje šalies kooperatyvų būklei įvertinti ir pasiūlymams dėl veiklos reglamentavimo gerinimo pateikti, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 3D-100 „Dėl darbo grupės šalies kooperacijos būklei įvertinti ir pasiūlymams dėl veiklos gerinimo pateikti“.

Tiesioginis Projekto rengėjas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Tvarios žemės ūkio gamybos ir maisto pramonės departamento (direktorius S. Jasius, tel. 239 1146, el. p. saulius.jasius@zum.lt) Maisto pramonės ir kooperacijos skyriaus (vedėja Jolita Martutaitytė, tel. 239 1162, el. p. jolita.martutaityte@zum.lt) vyr. specialistas Jonas Gritė, tel. 8 618 24 786, el. p. jonas.grite@zum.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 pirmojo skirsnio, 8, 10, 11, 17 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8¹, 13¹ straipsniais įstatymo projektas, 6 lapai.

2. Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 pirmojo skirsnio, 8, 10, 11, 17 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8¹, 13¹ straipsniais įstatymo projekto lyginamasis variantas, 7 lapai.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 pirmojo skirsnio, 8, 10, 11, 17 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8¹, 13¹ straipsniais įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

4. Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 pirmojo skirsnio, 8, 10, 11, 17 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8¹, 13¹ straipsniais įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 6 lapai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 3 lapai.

6. Tarpinstitucinio pasitarimo protokolas, 2 lapai.

7. Tarpinstitucinio pasitarimo protokolo priedas, 1 lapas.

Žemės ūkio ministras

Kęstutis Navickas

Jonas Gritė, tel. 8 618 24 786, el. p. jonas.grite@zum.lt